

8 vragen aan...

Claire Hostmann, projectleider Wet Meldcode

'Nu moeten professionals en organisaties aan de slag'

Marie-José Linders voor Tijdschrift Kindermishandeling

Al zo'n drie jaar werkt het ministerie van VWS aan de invoering van de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Claire Hostmann, senior beleidsmedewerker bij VWS, is er nauw bij betrokken. Ze begeleidde het wetgevingstraject en de implementatie van de Meldcode.

Waarom is er in ons land gekozen voor een Wet verplichte Meldcode? We kenden toch al een meldrecht?

'We weten dat elk jaar ruim 118.000 kinderen mishandeld, misbruikt of verwaarloosd worden. En dat nog eens ruim 200.000 volwassenen te maken hebben met huiselijk geweld. Dat moeten we zoveel mogelijk voorkomen en stoppen. Juist als je werkt met kinderen en ouders heb je daarin een belangrijke rol en kun je vroeg signaleren dat er wat aan de hand is. Uit onderzoek van Bureau Veldkamp (2008) bleek echter dat veel professionals signalen niet goed herkenden en als ze de signalen wel herkenden, niet goed wisten wat ze moesten doen. Daarnaast toont onderzoek aan dat professionals die wel werken met een meldcode drie keer vaker ingrijpen wanneer zij zich zorgen maken, dan professionals zonder meldcode. Het is dus nodig om mensen alert te maken op mogelijke signalen. Het werken met een stappenplan moet professionals daarbij ondersteunen. Je kunt de meldcode met het stappenplan zien als een hulpmiddel: dat je weet wat je kunt en moet doen als je vermoedt dat er sprake is van geweld.'

In sommige landen is gekozen voor een meldplicht, waarom niet in Nederland?

'We hebben ook naar ervaringen in het buitenland gekeken. In de Verenigde Staten geldt bijvoorbeeld in 18 staten een meldplicht. Dat betekent dat een professional die het vermoeden heeft dat een kind mishandeld wordt dat ook verplicht is te melden. Ook Spanje en Canada kennen een meldplicht. Maar er is geen bewijs dat een meldplicht beter werkt. Wat we wel weten is dat het aantal onterechte meldingen bij een meldplicht stijgt. Professionals melden namelijk elk mogelijk signaal omdat ze bang zijn dat er sancties volgen. Al die meldingen leiden weer tot een overbelasting van de Advies en Meldpunten, die daardoor vaak niet toekomen aan het onderzoeken van al die meldingen. De Wet Meldcode heeft ook niet tot doel dat het aantal meldingen moet stijgt. Het gaat er juist om dat professionals die met kinderen werken, signalen herkennen en weten wat ze zelf kunnen doen. Zodat het geweld eerder kan stoppen en kinderen en volwassenen hulp krijgen. Daarvoor is niet altijd een melding bij het AMK of SHG nodig.'

Kun je al iets zeggen over het effect van een meldcode: hoe staat het met de invoering, wordt er eerder gesignaleerd?

'In Rotterdam wordt al vijf jaar gewerkt met een meldcode. De gemeente ontwikkelde in 2007 een meldcode voor verschillende sectoren, zoals het onderwijs, zorg en welzijn en de lokale overheid. Uit een evaluatie van het VerweyJonker instituut blijkt dat professionals die werken met een meldcode, vaker advies vragen bij een Advies of Meldpunt Kindermishandeling (AMK) of Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG), dan professionals die de Meldcode niet kennen.

En door de Wet Meldcode gaan natuurlijk meer organisaties met een meldcode werken. Uit onderzoek van de Inspectie Jeugdzorg (2012) blijkt dat 72% van de jeugdzorginstellingen al in 2012 over een meldcode beschikte. De rest van de organisaties gaf aan in 2013 de Meldcode in te voeren. Daarnaast publiceerde de Inspectie voor de Gezondheidszorg in september 2013 een onderzoek. In de zorg zie je een diverser beeld.

De GGD's doen het bijvoorbeeld goed; bijna iedereen werkt daar met een meldcode. Bij andere organisaties, zoals de particuliere klinieken, nog minder; bij plastische chirurgie denk je blijkbaar niet meteen aan huiselijk geweld.'

De Wet Meldcode is sinds 1 juli 2013 van kracht, de implementatie loopt toch al veel langer?

'We zijn al sinds 2010 bezig met de implementatie van de Wet Meldcode. Elk jaar hebben we een campagne gehouden om de mensen die met een meldcode moeten werken te informeren. Het gaat immers om een enorme groep professionals: zo'n 1 miljoen mensen die in zes verschillende sectoren werken: de gezondheidszorg, het onderwijs, de kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg en justitie. Beroeps- en brancheorganisatie hebben we gevraagd wat ze nodig hadden om de meldcode in te voeren, zodoende hebben we de toolkit met onder andere het basismodel ontwikkeld, deze zijn ook weer voorgelegd aan de organisaties. En ja, sommige organisaties moeten nog beginnen met de invoering omdat ook andere zaken prioriteit hebben. Daarom blijft de toolkit nog beschikbaar. Om de laatste organisaties over de streep te trekken is het dan ook goed dat het een wettelijke plicht is: organisaties moeten een meldcode hebben en de kennis en het gebruik van de Meldcode in hun organisatie bevorderen. Maar hier ligt ook een rol voor de inspecties.'

Hoe gaat het Inspectietoezicht eruit zien?

'De Inspecties moeten er op toezien dat de wet overal wordt nageleefd. Dat organisaties een meldcode hebben en medewerkers geschoold zijn met een meldcode te werken. Als dat niet op orde is, krijgen organisaties de kans dit te verbeteren en als het daarna nog niet op orde is, volgen er sancties. In het uiterste geval kun je bijvoorbeeld denken aan een dwangsom. Overigens zijn organisaties natuurlijk zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van hun medewerkers. Scholing is belangrijk. Je moet signalen kunnen herkennen en om handelingsverlegenheid tegen te gaan ook veel oefenen, bijvoorbeeld in gesprekken die je met kinderen en ouders zult voeren. De minimumeisen waaraan organisaties moeten voldoen, zijn beschreven in de zogenoemde Algemene Maatregel van Bestuur (AmvB).'

In deze Algemene Maatregel van Bestuur, waar de minimumeisen zijn beschreven, wordt ook de Kindcheck genoemd. Wat betekent de Kindcheck voor professionals?

'Ik merk dat de verplichte Kindcheck nog lang niet bij iedereen bekend is. Tijdens de behandeling van de Wet Meldcode in de Tweede Kamer, hebben verschillende partijen moties ingediend. Een van de moties betrof de Kindcheck. Voor professionals betekent dit dat je bij bepaalde cliënten moet nagaan of een cliënt voor kinderen zorgt en of je kunt inschatten of de kinderen veilig zijn. Denk bijvoorbeeld aan cliënten met zware psychische of verslavingsproblemen. Dat is mooi, want zo is er ook aandacht voor de veiligheid van kinderen die niet bij de professional over de vloer komen. De Wet Meldcode schrijft daarnaast voor dat het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) en het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG) bij huiselijk geweld informatie met elkaar delen, dat moet er ook aan bijdragen dat kinderen eerder in beeld komen en er hulp komt.'

Meer advies en hulpvragen bij AMK's en SHG's, maar is er vervolgens ook voldoende hulp voor gezinnen?

'Dat is zeker belangrijk en die hulp is er ook. Het is wel zo dat de samenwerking op het gebied van huiselijk geweld enerzijds en kindermishandeling anderzijds beter kan. Daarom worden het AMK en SHG samengevoegd en gaan de centrumgemeenten een regiovisie opstellen. Dat is een regionaal plan waarin wordt beschreven hoe de preventie en hulp bij alle vormen van geweld in huiselijke kring wordt georganiseerd. Daarmee kan de hulpverlening voor ouders en kinderen ook beter in samenhang worden georganiseerd.'

Hoe nu verder?

‘Organisaties en professionals zijn nu aan zet. In 2015 evalueren we de wet en onderzoeken we of er knelpunten zijn. Het klinkt misschien raar, maar de wet zelf is misschien wel het minst belangrijke, het gaat om de invoering en dat die 1 miljoen professionals de meldcode ook daadwerkelijk gaan gebruiken. We weten dat er elk jaar ruim 118.000 kinderen mishandeld, misbruikt of verwaarloosd worden. En dat nog eens ruim 200.000 volwassenen te maken hebben met huiselijk geweld. Dat moeten we zoveel mogelijk voorkomen en stoppen.’